

Mikko Alatalo kesk

Kirjallinen kysymys alkoholin etämyynnin tulevaisuudesta

Eduskunnan puhemiehelle

Sosiaali- ja terveysministeriö tulkitsee alkoholin etämyyntikieltoa tavalla, joka lisää byrokratiaa eikä vähennä sitä, vaikka hallituksen tavoitteena on karsia sääntelyä. Perustuslakivaliokunta on todennut, että hallituksen esitys on EU-oikeudellisesti epämääräinen ja että etämyynti on nykyisin mukaan sallittua — toisin kuin hallituksen esityksessä lukee. Suomi olisi uuden alkoholilain tultua voimaan EU:n ainoa maa, jossa ei voida etänä tilata viinejä ulkomailta, ellei itse järjestä viinin kuljetusta ja asioi tullikamarin kanssa. Etäosto (= yksityishenkilö järjestää itse tuotteiden kuljetuksen Suomeen) ja matkustajatuonti olisi STM:n mukaan jatkossakin sallittua.

Nykyinen etämyynnin estävä toimintalinja on byrokraattinen, hidas, hankala ja terveen järjen vastainen. Ostajan on nykyisin sovittava tilaus suoraan viinitilalta. Ostaja tilaa itse kuljetusliikkeen noutamaan viinin tuottajalta. Ranskalaiset tilat eivät lähetä viiniä ilman vakuuksia, mutta esimerkiksi italialaiset suosittelevat suomalaisia ostamaan alle puoli lavallista kerrallaan, jotta tulli ei kiinnitä kolliin sen suurempaa huomiota. Ostaja tekee verohallinnon nettisivuilla vakuusilmoituksen ja maksaa suunnittelemansa ostoksen verran alkoholiveroja. Vakuusilmoituksen maksamisen jälkeen ostaja saa vakuustunnuksen, jonka hän toimittaa tilalle. Tämän tunnuksen avulla myyjä voi poistaa viininsä omasta varastokirjanpidostaan. Tila lähettää ostajalle laskun, jonka tämä maksaa. Kuljetusliike noutaa tilalta laatikon ja toimittaa sen ostajalle Suomeen. Ostaja maksaa erikseen kuljetuksen kuljetusliikkeelle. Ostaja tekee veroilmoituksen sekä juomapakkauksiveroilmoituksen verohallinnolle neljän vuorokauden sisällä. Verohallinto tekee verotuspäätöksen, jossa alkoholivero kuitataan maksetusta vakuudesta. Juomapakkausvero (0,51 euroa/litra) laskutetaan erikseen. ALV on maksettu jo kertaalleen myyjän lähtömaahan, kun juomat on luovutettu kulutukseen siellä. Mutta myös Suomen ALV 24 % pitää maksaa. Teoriassa lähtömaan ALV:t ja muut maksut pitäisi voida periä takaisin. Käytännössä tämä ei ole mahdollista.

Etämyynnissä myyjä hoitaa kuljetuksen kuluttajalle. Etämyyjä vastaa Suomen arvonlisäverosta, valmisteverosta ja juomapakkausverosta — yksinkertainen verotus. Etämyynti on valmisteverodirektiivin mukainen lupajärjestelmä, jonka tavoitteena on nimenomaan helpottaa ja järjestää valvotusti ja verot maksaen valmisteveron alaisten tavaroiden kauppa jäsenvaltiosta toiseen. Tämä on käytäntö kaikkialla EU:ssa. Sillä estetään verojen kierto ja varmistetaan verotulot Suomeen.

Etämyynti tapahtuu nykyisin sähköisesti, valvotusti ja verot maksaen. Tällä hetkellä kuitenkin eri viranomaisten ristiriitaisten tulkintojen ja huonon informaation vuoksi ei ole edes tavoiteltu tilannetta, että kansalaiset maksaisivat ulkomaisista ostoksistaan kaikki asianmukaiset maksut. Ruotsissa sen sijaan asia on ohjeistettu selkeästi, ja Ruotsi saa verotulot itselleen. Siellä etämyynti on ollut mahdollista jo 10 vuotta.

Kirjallinen kysymys KK 548/2017 vp

Nykyisessä Suomen etämyynnin toimintalinjassa unohtuu se, että maamme on ratifoinut EU:n valmisteverodirektiivin, jonka osa koko etämyyntijärjestelmä on. Jäsenvaltio ei voi jälkikäteen perua ratifiointia direktiivistä tai sen osasta vedoten kansalliseen lakiin. Komissio on huomauttanut Suomea syrjivästä lainvalmistelusta notifikaatiossaan. Suomen tulisi esittää kiellon ohessa EU:lle, että kansanterveydellistä suojelua ei voida toteuttaa yhtä tehokkaasti vähemmän EU:n sisäistä kauppaa rajoittavilla järjestelyillä. Tässä asiassa näyttövelvollisuus on Suomella. Kuitenkaan yhtäkään kansanterveydellistä seikkaa ei ole esitetty. Etämyynnin kieltäminen on epäjohdonmukaista, kun samanaikaisesti alkoholiin liittyviä rajoituksia lievennetään.

Etämyynti ei ole vähittäiskauppaa Suomessa. Hallinta- ja omistusoikeus tavaroihin siirtyy ostajalle Suomen rajojen ulkopuolella. Suomessa on vähittäismyyntimonopoli — ei maahantuontitai etämyyntimonopoli. Monopolin piiriin kuuluvat siis vain vähittäismyyntiasiat, eivät jäsenvaltioiden välinen kauppa ja etämyynti.

Etämyyntikielto on yhteisöoikeudellisesti syrjivä. Suomalainen tilaviiniyrittäjä saa myydä Ranskaan, mutta ranskalainen ei saisi myydä Suomeen. Tämä on suoraan EU:n perussopimuksen vastainen toimenpide. Syrjivää on myös se, että Alkolla on ns. "luovutuspisteitä" sellaisissa paikoissa, joissa ei ole Alkon varsinaista myymälää. Tässä kohtaa Alko harrastaa etämyyntiä. Ja tämän johdosta lakiehdotuksessa puhutaankin rajat ylittävästä etämyynnistä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy alkoholin etämyynnin sallimiseksi?

Helsingissä 28.11.2017

Mikko Alatalo kesk